

10. Nadzwyczajne Zagrożenia Środowiska

Przez Nadzwyczajne Zagrożenia Środowiska rozumie się zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, niebędącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska. Do zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska w myśl ustawy z 1991 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska należy:

- kontrola podmiotów gospodarczych, których działalność może stanowić przyczynę powstania nadzwyczajnego zagrożenia środowiska,
- badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Działalność Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska ukierunkowana została w związku z tym na działalność prewencyjną, związaną z prowadzeniem rejestru potencjalnych sprawców i kontrolowaniu przygotowania tych podmiotów do zapobiegania i zwalczania skutków NZŚ oraz działalność w zakresie związanym z likwidacją skutków awarii, tj. badaniu środowiska, wydawaniu aktów prawnych zmuszających do podjęcia przez sprawców określonych działań lub wprost ograniczających korzystanie ze środowiska.

Tabela 31

Rejestr potencjalnych źródeł NZŚ - stan z końca 1996 r.

Lp.	Nazwa zakładu	Miejscowość	Nazwa substancji potencjalnie zagrażającej
1	Zakłady Włókien Chemicznych „Stilon”	Gorzów	amoniak, kwas solny, kwas octowy
2	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	Gorzów	chlor
3	Elektrociepłownia „Gorzów”	Gorzów	kwas solny, wodorotlenek sodowy (40%)
4	Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe	Gorzów	amoniak
5	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Gorzów	amoniak, kwas siarkowy, kwas azotowy, wodorotlenek sodowy
6	Zakłady Przemysłu Jedwabniczego „Silwana”	Gorzów	kwas octowy, aceton
7	PERN „Przyjaźń” - Stacja Pomp w Łupowie	Łupowo	ropa naftowa
8	Przedsiębiorstwo Państwowe „Meprozet”	Stare Kurowo	kwas solny
9	POM Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe Sp. z o.o.	Strzelca Krajeńskie	tlen techniczny, acetylen techniczny, dwutlenek węgla
10	Gaspol Sp. z o.o. - Region Barłinek	Barłinek	propan, propan-butan
11	Barłineckie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego	Barłinek	rozpuszczalniki i lakiery
12	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Rzepin	amoniak, kwas azotowy, wodorotlenek sodowy, podchloryn sodowy
13	Fabryka Sprzętu Okrętowego „Remor”	Recz	kwas siarkowy, kwas azotowy, wodorotlenek sodowy
14	Gloger i Birke Sp. z o.o.	Więclaw	kwas solny, kwas siarkowy, wodorotlenek sodowy
15	Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego	Międzychód	dwutlenek siarki, kwas octowy (esencja), wodorotlenek sodowy
16	CPN O/Nowa Sól - ZPN Gorzów	Gorzów	olej napędowy, olej opałowy, nafta, olej przepracowany
17	CPN O/Nowa Sól - ZPN w Rzepinie	Rzepin	etylina, olej napędowy
18	CPN O/Nowa Sól - ZPN w Międzychodzie	Międzychód-Bielsko	etylina, benzyna, olej napędowy
19	Stacja Rejonowa PKP	Gorzów	chlor, amoniak, dwutlenek siarki, olej napędowy i etylina, kwas solny, kwas octowy, wodorotlenek sodowy
20	Stacja Rejonowa PKP	Rzepin	chlor, amoniak, dwutlenek siarki, olej napędowy benzyna i etylina, kwas solny, czterotylek ołowiu, kwas chlorosulfonowy, fosfor
21	Stacja Rejonowa PKP	Kostrzyn	chlor, dwutlenek siarki, amoniak, olej napędowy i etylina, akrylonitryl
22	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Myślibórz	amoniak
23	Zakłady Przemysłu Ciągnikowego „Ursus”	Sulecin	kwas solny, kwas siarkowy, kwas azotowy
24	Rozlewnia Gazu Płynnego „Shell”	Nowa Niedzwica	propan-butan

Wiodącą jednostką podczas prowadzenia akcji ratowniczej jest Państwowa Straż Pożarna wyposażona w specjalistyczny sprzęt ratownictwa chemicznego. Organy Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska uczestniczyć mogą w akcji jedynie w charakterze organu doradczego. W razie konieczności szybkiej oceny stopnia zanieczyszczenia środowiska PIOŚ dysponuje środkami do szybkiego poboru próbek oraz własnymi laboratoriami.

Na terenie województwa gorzowskiego znajduje się 24 potencjalnych sprawców nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Większe ilości substancji realnie niebezpiecznych dla ludzi mieszkających w pobliżu zakładów posiadają jedynie Zakłady Włókien Chemicznych „Stilon” w Gorzowie, Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe w Gorzowie oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gorzowie.

W 1995 r. na terenie województwa gorzowskiego miały miejsce 2 przypadki zdarzeń mających znamiona Nadzwyczajnych Zagrożeń Środowiska:

- W maju 1995 r. do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej w Wędrzynie, gmina Sulęcín, dostały się kanalizacją sanitarną znaczne ilości oleju opałowego pochodzącego z pobliskiej kotłowni. W wyniku napływu oleju zaburzeniu uległa praca ciągu oczyszczającego. W wyniku akcji ratowniczej, podjętej w celu uchronienia odbiornika ścieków - rzeki Postomi - ustawiono na rzece zapory przeciwolejowe, co zapobiegło rozprzestrzenieniu się zanieczyszczeń poza rejon oczyszczalni ścieków.
- W listopadzie, w „Bama Polska” Spółka z o.o. w Gorzowie nastąpiło rozszczerzenie nieużywanej instalacji amoniakalnej na jednym z obiektów. Ulatniający się amoniak nie stanowił zagrożenia dla okolicznej ludności, tym niemniej PSP podjęła działania zabezpieczające. W wyniku interwencji PIOŚ pozostały w zbiorniku amoniak usunięto, a instalację zdemontowano.

W 1996 r. zanotowano 4 zdarzenia o charakterze Nadzwyczajnych Zagrożeń Środowiska:

- W lutym w bazie należącej do Centrali Produktów Naftowych w Międzychodzie nastąpiła awaria jednego ze spawów na rurociągu tłocznym benzyny do zbiorników, w wyniku czego do gruntu przedostało się kilkadziesiąt ton paliwa. Szybko podjęta akcja ratownicza polegająca na wywierceniu otworów do warstwy wodonośnej oraz prawie natychmiast podjęta akcja spompowywania produktu zapobiegła rozprzestrzenieniu się skażenia poza obręb pola zbiornikowego. Spompowywanie rozlanej benzyny trwa do dnia dzisiejszego.
- W maju w Deszcznie na trasie do Gorzowa miał miejsce pożar przyczepy przewożącej olej silnikowy. Palący się olej zanieczyścił grunt w okolicy jezdni. PIOŚ zarządził natychmiastowe wybranie zanieczyszczonego gruntu. Wybrany grunt wywieziono na przygotowaną w międzyczasie kwaterę, którą dodatkowo uszczelniono folią.
- W sierpniu w okolicy Trzciela na trasie A-2 miał miejsce wypadek z udziałem samochodu przewożącego różne materiały, w tym chemikalia. W

wyniku pożaru całkowicie spłonęła przyczepa, nie doszło jednak do zanieczyszczenia gruntu przy jezdni.

- We wrześniu w okolicach Dankowa na terenie leśnym autocysterna przewożąca propan-butan zsunęła się z pobocza do przydrożnego rowu. Nie nastąpiło rozszczelnienie zaworów cysterny, w związku z czym akcja ograniczyła się do podniesienia przechylonej cysterny.